

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev-323/2025-2

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Marine Paulić, predsjednice vijeća, Ivana Vučemila člana vijeća i suca izvjestitelja, Darka Milkovića, mr. sc. Senije Ledić i Gordane Jalšovečki, članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja KONČAR-TURS, šport, rekreacija i ugostiteljstvo, d.o.o. u stečaju, Zagreb, Klanječka 37a, kojeg zastupaju punomoćnica Ljiljana Maravić Pirš, odvjetnica iz Zagreba, Kneza Branimira 5 i punomoćnici, odvjetnici iz Odvjetničkog društva Željka Velić-Dvorščak & Silvije Skerlev i partneri, j.t.d., Zagreb, Amruševa 8, protiv tuženika BKS BANK AG, Republika Austrija, 9020 Klagenfurt-Neuer Platz, St. Veiter Ring 43, OIB 95202348925, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Vukić, Jelušić, Šulina Stanković, Jurcan & Jabuka d.o.o. u Rijeci, N. Tesle 9, radi utvrđenja i isplate radi isplate, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-3965/2023-2 od 19. prosinca 2023., kojom je potvrđena presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1581/2021-5 od 30. ožujka 2022., u sjednici održanoj 30. travnja 2025.,

r i j e š i o j e :

I. Ukida se presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-3965/2023-2 od 19. prosinca 2023., te se predmet vraća tom drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II. Odluka o troškovima postupka u povodu revizije ostavlja se za konačnu odluku.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskom presudom suđeno je:

"I. Odbija se u cijelosti kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi:

„1. Utvrđuje se da su ništetni i da ne proizvode pravne učinke:

- Ugovor o jednokratnom gotovinskom kreditu račun broj 100-066580, zaključen dana 16.11.2005. u Zagrebu između tužitelja i tuženika kojim je tuženik, kao kreditni vjerovnik, plasirao tužitelju, kao dužniku i korisniku kredita, kredit u iznosu od 865.000,00 Eura glavnice i spp,

- Sporazum o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini i neposrednom provođenju prisilne ovrhe, koji je bio zaključen u Zagrebu dana 17.11.2005., kojim je tuženik – kao vjerovnik, stekao pravo zasnovati založno pravo (hipoteku) u svoju korist na nekretninama tužitelja upisanima u zk.ul. br. 3108 k.o. Grad Zagreb i na nekretnini založnog dužnika Kujundžić Emilije – trosobnom stanu upisanom u zemljišne knjige Općinskog građanskog suda u Zagrebu u poduložak broj 1750 k.o. Vrapče Novo, do visine iznosa od 1.730.000,00 Eura, koji je Sporazum solemniziran po javnom bilježniku Željki Horvat Pernar, Zagreb, Savska 9, dana 17.11.2005. pod brojem ovjere OU-1323/2005,

- Ugovor o jednokratnom gotovinskom kreditu račun broj 100-095505, koji je bio zaključen u Zagrebu dana 01.09.2008., kojim je tuženik – kao kreditni vjerovnik, plasirao iznos od 1.300.000,00 Eura i kojim je bilo ugovoreno sredstvo osiguranja novčane tražbine upisom založnog prava (hipoteke) nanekretninama u vlasništvu tužitelja upisanima u zk.ul. br. 3108 k.o. Grad Zagreb,

- Sporazum o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini i neposrednom provođenju prisilne ovrhe, koji je zaključen dana 10.10.2008. između banke – kao vjerovnika, društva M-PROFIL d.o.o. kao dužnika i društva KONČAR-TURS d.o.o., kao založnog dužnika, i koji je solemniziran dana 10.10.2008. po javnom bilježniku u Zagrebu Vesni Pučar, pod brojem OV-23856/08-1, temeljem kojeg je pravnog posla provedena na nekretninama tužitelja upisanima u zk.ul. br. 3108 k.o. Grad Zagreb uknjižba založnog prava – hipoteke za iznos do visine ukupnog iznosa duga od 1.690.000,00 Eura,

2. Tuženik je dužan isplatiti tužitelju iznos od 2.147.224,50 kn sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos po stopi određenoj odredbom čl. 29. ZOO-a za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za osam postotnih poena, tekućom na taj iznos od 11.10.2008. do isplate,

3. Nalaže se Zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog građanskog suda u Zagrebu provesti brisanje upisa založnog prava (hipoteke) na nekretninama tužitelja upisanima u zk.ul. br. 3108 k.o. Grad Zagreb u korist tuženika za iznos duga od 1.690.000,00 Eura, što je tuženik dužan trpjeti,

4. Sve to u roku od 8 dana.“.

II. Nalaže se tužitelju naknaditi tuženiku parnični trošak u iznosu od 26.850,00 kn u roku od osam dana.

III. Odbija se tuženikov zahtjev za naknadu parničnog troška u iznosu od 15.370,00 kn kao neosnovan.“.

2. Drugostupanjski sud je odbio žalbu tužitelja i potvrdio presudu Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1581/2021-5 od 30. ožujka 2022. u točki I. i II. izreke.

3. Ovaj sud je rješenjem poslovni broj Revd-4453/2024-2 od 15. listopada 2024. protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-3965/2023-2 od 19. prosinca 2023., tužitelju dopustio reviziju u odnosu na povredu temeljnog ljudskog prava na pravično suđenje.

4. Postupajući po navedenom dopuštenju, protiv navedene presude tužitelj je podnio reviziju pozivom na odredbu čl. 382. Zakona o parničnom postupku, ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 80/22 i 155/23, dalje: ZPP), u odnosu na povredu temeljnog ljudskog prava na pravično suđenje. Predlaže da ovaj sud prihvati podnesenu reviziju, preinači pobijanu presudu, usvoji tužbeni zahtjev i obveže tuženika da mu nadoknadi troškove postupka, uključujući i trošak revizije, podredno da ukine drugostupanjsku presudu i predmet vrati tome sudu na ponovno suđenje.

5. U odgovoru na reviziju tuženik osporava osnovanost revizije i predlaže istu odbiti, te traži trošak sastava odgovora na reviziju.

6. Revizija je osnovana.

7. U skladu s odredbom čl. 391. st. 3. ZPP-a revizijski sud ispitao je pobijanu odluku samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo iz razloga zbog kojih je dopuštena.

8. Predmet spora u revizijskom stadiju postupka su zahtjevi stranaka za isplate novčanih iznosa, pobliže označenih u izreci, koji proizlaze iz poslovnog partnerstva stranaka i zajedničkog ulaganja u nekretninu na otoku Pagu u vidu izgradnje apartmana.

9.1. Prvostupanjski je sud provedenim dokazima utvrdio da je primjenom načela povezanosti postupaka u smislu odredaba Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000., koja se primjenjuje u konkretnom slučaju, uzevši u obzir predmet spora, stvarna prava na nekretninama u Republici Hrvatskoj, isključivo nadležan sud u Republici Hrvatske. Ne radi se o arbitrabilnom sporu u smislu odredaba Zakona o arbitraži, s obzirom na navedenu isključivu nadležnost, a odlučuje se primjenom odredaba austrijskog prava s obzirom na mjerodavne Opće uvjete poslovanja tuženika odnosno Ugovora o jednokratnom gotovinskom kreditu. Čak i da nije ugovorena primjena austrijskog prava njegova primjena proizlazila bi iz odredbe čl. 20. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91; dalje: ZRSZ). Sud je utvrdio da se radilo o sklapanju ugovora među nenazočnima, a tuženik je ugovor potpisao u svojem sjedištu u Klagenfurtu što tužitelj nije osporio već je samo ustvrdio da je tužitelj ugovor potpisao u Zagrebu. Zbog toga tužitelj neosnovano navodi da je tuženik trebao imati dozvolu Hrvatske narodne banke za rad u Republici Hrvatskoj pa da bi zbog nedostatka takvog odobrenja ugovor bio ništetan. Osim toga, ugovor ne bi bio ništetan niti prema odredbama Zakona o bankama ("Narodne novine", broj 84/02) unatoč nepostojanju dozvole rad jer bi se u tom slučaju radilo o zabrani samo jednoj ugovornoj strani, a takva zabrana ne dovodi do ništetnosti ugovora. Takav bi ugovor bio zabranjen samo tuženiku, a ne i korisnicima kredita koji kao osobe iz Republike Hrvatske mogu na njenom području sklapati ugovore sa stranom bankom, odnosno financijskim institucijama, i to im nije zabranjeno. Protivno shvaćanju tužitelja sud je zaključio da tuženik nije neovlašteni vjerovnik u smislu odredbi Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem jer su predmetni ugovori sklopljeni u Republici Austriji. Europski sud je osim svega zaključio da su odredbe navedenog propisa protivne Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, a radi se o pravno obvezujućoj odluci. Nakon odluke Europskog suda u predmetu C-630/17 ne može se više govoriti o ništetnosti ugovora o kreditu zbog toga što su sklopljeni s neovlaštenim

vjerovnikom. Zakon o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09) ne može se primijeniti u konkretnoj situaciji jer nije predviđena njegova retroaktivna primjena na ugovore sklopljene prije njegovog stupanja na snagu 1. siječnja 2010.; navedeni propis ne primjenjuje se na ugovore o kreditu čiji iznos prelazi 1.000.000,00 kn, a tužitelj osim svega nije potrošač u smislu tog zakona. Ako bi se smatralo da Dubravko Orlovac nije imao valjanu punomoć za sklapanje ugovora, tuženik je odobrio poduzete radnje na sklapanju ugovora i samim podnošenjem prijave tražbine u stečajnom postupku nad tužiteljem koja proistječe iz ugovora. Tuženikov prigovor nedostatka aktivne legitimacije u odnosu na zahtjev za povrat preplaćenog iznosa kao stečenog bez osnove je osnovan jer prvi kredit nije zatvoren uplatom tužitelja već odobrenjem novog kredita društvu M-profil d.o.o. kako to tužitelj navodi, a tuženik je zbog nevraćanja kredita pokrenuo ovršni postupak radi naplate potraživanja prema kasnijem ugovoru o kreditu. Zbog navedenih razloga prvostupanjski sud je odbio izvođenje dokaza provođenjem vještačenja i saslušanjem stranaka kao suvišnih.

9.2. Dakle, prema obrazloženju prvostupanjskog suda (točka 13.) "u konkretnom slučaju primjenjuje se austrijsko pravo jer to proizlazi iz čl. 22. mjerodavnih Općih uvjeta poslovanja tuženika (list 220 spisa), a na koje se i predmetni Ugovori o jednokratnom gotovinskom kreditu izričito pozivaju. Naime, to proizlazi iz čl. 19. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91 i 88/01, dalje: ZRSZ), a podredno, čak i da toga nema, primjena austrijskog prava bi proizlazila iz odredaba čl. 20. ZRSZ-a."

10.1. Drugostupanjski sud je u točki 9. obrazloženja, referirajući se na primjenu mjerodavnoj (Austrijskog) prava, prihvaćajući izneseno shvaćanje prvostupanjskog suda o navedenom pitanju, naveo:

"U vezi s primjenom mjerodavnog prava sud je utvrdio da je Općim uvjetima poslovanja tuženika koji su sastavni dio ugovora o kreditu ugovorena primjena austrijskog prava, a čak i u slučaju da nema te klauzule primjena tog prava proizlazila bi iz odredbe čl. 20. ZRSZ-a. Uvidom u ugovore o kreditu sud je utvrdio da se ne radi o ugovoru koji je sklopljen u Republici Hrvatskoj jer se radi o sklapanju ugovora među nenazočnima, a tuženik je kao ponuditelj potpisao ugovor u Klagenfurtu zbog čega su neosnovane tvrdnje da je ugovor ništetan jer tuženik nije imao odobrenje za rad na području Republike Hrvatske jer mu takvo odobrenje nije niti potrebno. Tužitelj nije osporio da je tuženik ugovor potpisao u Klagenfurtu kako je navedeno u ugovorima, a u žalbi isto tako ne osporava da je tuženik ugovore potpisao u Klagenfurtu već ponavlja da je tužitelj ugovore potpisao u Zagrebu i da ugovor postaje pravovaljan tek potpisom obje ugovorne strane, ali ujedno paušalno navodi da suprotno proizlazi iz ugovora. Takvim žalbenim navodom nije ničim osporeno utvrđenje prvostupanjskog suda i pravno shvaćanje o sklapanju ugovora među nenazočnima i primjenu stranog prava. Osim toga u oba ugovora o kreditu određeno je navedeno da ugovor o kreditu postaje pravovaljan tek potpisom obje ugovorne strane, ali se nigdje ne navodi da ugovori moraju biti potpisani u istovremenoj nazočnosti obje ugovorne strane slijedom čega dolazi do primjene navedene odredbe čl. 20. ZRSZ-a o mjerodavnom pravu mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo sjedište ponuditelja odnosno tuženika. Na oba ugovora piše da su načinjeni u Klagenfurtu i da tuženik odobrava kredit na navedene račune pod određenim uvjetima. Mjesto izvršenja za sve obveze iz ugovora je sjedište banke u Klagenfurtu."

10.2. U nastavku obrazloženja drugostupanjski sud prihvaća izneseno pravno shvaćanje prvostupanjskog suda glede (ne)ništetnosti predmetnih ugovora kroz odredbe Zakona o bankama i Zakon o potrošačkom kreditiranju, odnosno kroz materijalno pravne odredbe pravnih propisa republike Hrvatske, iako oba nižestupanjska suda smatraju da se na konkretni pravni odnos stranaka primjenjuje austrijsko materijalno pravo, čiji sadržaj uz to i ne utvrđuju.

11. Tužitelj u reviziji navodi da u konkretnom slučaju, niži sudovi, osim što utvrđuju da se na konkretan slučaj trebaju primijeniti odredbe austrijskog prava, isto pravo u potpunosti propuštaju primijeniti, a sve obzirom u obrazloženju pobijanih presuda nije navedena niti jedna konkretna norma austrijskog prava na temelju koje bi niži sudovi opravdano odbili postavljeni tužbeni zahtjev tužitelja, koji uopće nije raspravljen na adekvatan način, obzirom niži sudovi uopće nisu utvrdili karakter pojedinih odredaba spornih ugovora, nisu utvrdili koje odrede predstavljaju bitne sastojke ugovore, niti su tijekom postupka utvrdili (ne)valjanost istih, slijedom čega je više nego razvidno kako tužitelj u konkretnom slučaju nije imao osigurano pravo na pošteno suđenje.

12.1. Pravo na pravično suđenje, zajamčeno je odredbom čl. 29. st. 1. Ustava RH ("Narodne novine", broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14), a ono jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka, odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, prema toj odredbi Ustava RH, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalno pravnom smislu.

12.2. Odredba čl. 6. st. 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori – broj 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99 - ispravak, 14/02, 1/06, 2/10), propisuje: "Radi utvrđenja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni, neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj."

13. Pravo na pravično suđenje ne može se smatrati djelotvornim ako zahtjevi i očitovanja stranaka nisu stvarno "saslušani", tj. ako ih sud nije propisno ispitao. Drugim riječima, čl. 29. st.1. Ustava, odnosno čl. 6. st. 1. Konvencije nameće sudovima obvezu ispitati podneske, tvrdnje i dokaze koje su stranke iznijele u sudskim postupcima. Taj članak time sadrži načelo ravnopravnosti stranaka koje nužno obuhvaća razumnu mogućnost svake stranke izložiti činjenice i poduprijeti ih svojim dokazima, koji ni jednu od stranaka u takvim uvjetima ne stavlja u bitno lošiji položaj u odnosu na suprotnu stranku (usporedi s, primjerice, predmetom Europskog suda za ljudska prava /u daljnjem tekstu: ESLJP/ *Letinčić protiv Hrvatske*, br. 7183/11, § 48., presuda od 3. svibnja 2016.). Pojam pravičnog suđenja podrazumijeva i pravo na kontradiktorni postupak, prema kojemu stranke moraju imati priliku ne samo obznanimi sve dokaze potrebne da bi uspjele sa svojim zahtjevima nego i saznati za sve predložene dokaze ili dostavljena očitovanja, te staviti svoje primjedbe na njih, a sve to kako bi mogli utjecati na odluku suda (usporedi s, primjerice, predmetom ESLJP-a *Letinčić protiv Hrvatske* § 49.).

14. Naime, kad odbije žalbu, žalbeni sud, prema shvaćanju ESLJP-a, može u načelu jednostavno prihvatiti razloge za odluku nižeg suda (Garcia Ruiz protiv Španjolske [VV], stavak 26. – usporedi Tatishvili protiv Rusije, stavak 62.). Međutim, pojam poštenog suđenja zahtijeva da je nacionalni sud koji je za svoje odluke dao oskudne razloge, bilo ponavljanjem razloga koje je naveo niži sud ili na drugi način, zaista dotakao bitna pitanja u okviru svoje nadležnosti te da nije jednostavno i bez dodatnog truda prihvatio zaključke do kojih je došao niži sud (Helle protiv Finske, stavak 60.). Taj je zahtjev još važniji u slučaju kad stranka u sporu nije imala mogućnost izložiti svoj predmet usmenim putem u domaćem postupku (ibid.).

15. Imajući u vidu sve naprijed izneseno, ovaj sud smatra da su nižestupanjski sudovi uslijed pogrešnog tumačenja i primjene odredbi materijalnog prava, na štetu tužitelja povrijedili gore navedena Ustavom RH i Konvencijom zajamčena prava koja u konkretnom predmetu nisu bila stvarno dostupna tužitelju, zbog čega je u konkretnom slučaju tužitelj žrtva povrede odredbe čl. 6. st. 1. Konvencije, kao i odredbe čl. 29. st. 1. Ustava RH. Navedenim obrazloženjem i prvostupanjske i drugostupanjske presude ostvarena je, pred oba nižestupanjska suda, i bitna povreda odredaba parničnoga postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a, zbog čega pobijanu presudu nije moguće ispitati uslijed nedostatnih obrazloženja vezanih za odlučne činjenice vezane za sadržaj i primjenu mjerodavnog (austrijskog) materijalnog prava.

16. Naime, iako i prvostupanjski sud (toč. 13. obrazloženja prvostupanjske presude) i drugostupanjski sud (toč. 9. obrazloženja drugostupanjske presude) zaključuju da na sporni odnos stranaka treba primijeniti pravo Republike Austrije, ni prvostupanjski niti drugostupanjski sud ne utvrđuju sadržaj toga prava, ne navode koje konkretne norme toga prava valja primijeniti, odnosno nisu utvrdili karakter pojedinih odredaba spornih ugovora, nisu utvrdili koje odrede predstavljaju bitne sastojke ugovora, niti su tijekom postupka utvrdili (ne)valjanost istih odredbi, a niti obrazlažu na koji način i iz kojih razloga su primijenili određene norme prava RH, ako već smatraju da je trebalo primijeniti austrijsko materijalno pravo. S obzirom na te činjenice u postupku pred prvostupanjskim sudom i u postupku pred drugostupanjskim tužitelju je povrijeđeno temeljno ljudsko pravo zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i to pravo na pošteno suđenje.

17. Slijedom iznesenog valjalo je na temelju odredbe čl. 391. st. 7. ZPP-a prihvatiti reviziju tužitelja, ukinuti obje pobijane presude i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

18. Odluka o troškovima postupka u povodu revizije ostavljena je za konačnu odluku (čl. 166. st. 3. ZPP-a).

Zagreb, 30. travnja 2025.

Predsjednica vijeća
Marina Paulić

Broj zapisa: **9-30877-19103**

Kontrolni broj: **022ed-ed609-0dc95**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=Marina Paulić, O=VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Vrhovni sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.